

Tre innovative landmænd sætter sammen med forskere og rådgivere fokus på at udvikle IPM - Integreret Plantebeskyttelse – i et nyt projekt, 'IPM Innovationsbrug', der er støttet af Miljøstyrelsen. De skal få teori og praksis til at mødes.

Laue Skau driver sin drift med planteavl og svin sydøst for Haderslev og arbejdsammen med Finn Olsen og Peter Karlsen fra Sønderjysk Landboforening.

Det er nu, du skal jagte resistent græs-ukrudt og væselhale

Fokus: Græsukrudt er ikke fredet i yngletiden - tværtimod. Jagten bør derimod intensiveres, inden der kommer nyt afkom - for nu at blive i jagtsproget.

Af Poul Henning Petersen, landskonsulent, Seges

Resistente bestande af italiensk rajgræs og agerrævehale er efterhånden udbredte - og det bliver i øjeblikket desværre kun værre.

Det samme gælder væselhale, som godt nok ikke er resistent, men meget svær at bekæmpe. Så det går næsten ud på det samme.

Kan spredning stoppes?

Vil en indsats mod at sprede

resistente bestande af græsukrudt kunne lykkes?

Nej formentlig ikke, men en indsats nu vil gøre problemerne meget mindre i fremtiden. Eksempelvis hvis du forpagter et stykke jord og opdager, at italiensk rajgræs er resistent. Der vil være en kæmpe gevinst ved at få isoleret problemet og ikke slæbe frøene rundt på hele din ejendom.

Resistent ukrudt kender ikke grænser. Så uanset om

du har sædskifte, går op i IPM og gør en masse forebyggende, undgår du ikke at leve med risikoen for, at der kommer græsser ind med en halm-presser eller med vildtet, men mon ikke et vågent øje og tidlig indsats vil betale sig.

Stop opformering og spredning

Her i juni, hvor de fleste græsukrudsarter stikker toppen op over kornet, handler det om at holde øje med, om der

David Peter Friderichsen har haft succes med nedvisning af væselhale i engrapgræs med en simpel stav-formet håndsprøjte, som fyldes med 300 ml sprøjteveske, der rækker til nedvisning af op til 300 planter. Douchen bliver udløst ved at trykke afskærmningen ned mod væselhaleplanten. Billederne viser spot-sprøjtning mod væselhale den 11. juni - t.h. er tilsat et rødt farvestof, så man kan se, hvor man har sprøjtet. En uge efter er planterne visnet. Hozelock Wonderweeder kan købes på nettet til ca. 100 kr. Blanding: 1 del glyphosat og 4 dele vand plus 3 gram E124 farvestof pr. liter væske. Foto: David Peter Friderichsen.

Laue Skau har slået en plet med gold hejre og rajgræs, inden planterne sætter frø. Foto: Poul Henning Petersen.

dukker uventede pletter eller enkelte planter op i markerne.

Det sker ofte i forager, markhjørner eller i nærheden af, hvor mejetærsker og halmpresser starter i marken.

Vinduet til at slå pletter ned er kort

Græsset skal slås ned eller nedvisnes, inden planterne danner frø, som kan eftermodne, men heller ikke så tidligt, at de kan nå at sætte nye skud, der kan nå at sætte frø.

Rune Gjengedal fra Hverringe Gods ved Kerteminde styrer en stor frøproduktion og arbejder sammen med Michael Toft og Morten Eshøj fra Patriotisk Selskab.

Peter Friderichsen på Gammelgaard ved Søllested har frøavl i Conservation Agriculture og arbejder sammen med Hans Henrik Fredsted og David Dresen fra Agrobi.

Det bedste tidspunkt er derfor omkring blomstring. Italiensk rajgræs blomstrer allerede to uger efter skridning, mens væselhale blomstrer ca. tre uger efter skridning.

For de hurtigste græsser tager det kun tre uger fra blomstring til, at frøene er modne.

Jagt på enkeltplanter

At anbefale jagt på enkeltplanter lyder som skrivebordsteori, men metoden kendes af frøavlernes, som bekæmper fremmed art og sort med rygsprøjten.

Når det gælder resistente ukrudtsplanter, er der lige så indlysende fordele ved at få ram på så mange enkeltplanter som muligt. Er det første gang, at der f.eks. opdages italiensk rajgræs i en mark, er det bare med at komme i gang og erstatte fitness med en travetur i marken.

Så hurtigt spredes det

Aarhus Universitet har undersøgt, hvordan frøene af gold hejre og vindaks spreder sig i

4 vigtige IPM-tiltag, der begrænser frøspredning

- Øget overvågning rettet mod græsser, se især efter i foragre og markhjørner.
- Nedvisning og omsåning af vinterafgrøder med vårbyg om foråret ved tætte bestande.
- Slåning eller nedvisning af pletter med græsukrudt ved blomstring.
- Lugning eller nedvisning af enkeltplanter, inden problemet vokser.

en jomfruelig mark. Gold hejre blev spredt en meter ud det første år, 3-6 meter ud andet år og 6-10 meter ud tredje år. For vindaks var spredningen henholdsvis en meter, 6-8 meter og mindst 20 meter.

Tallene viser, at der er meget at hente ved at opdage nyt ukrudt meget tidligt.

IPM-værtens erfaringer:

En glyphosatstang er et godt værktøj til at spot-sprøjte væselhale-planter

Peter Friderichsen har oplevet, at en let og handy 'glyphosatstav' er et godt redskab til at spot-sprøjte enkeltplanter af væselhale i frømarken.

»I sidste vækstsæson gik vi i gang med glyphosatstaven lige efterskridning. Allerede efter en uge visnede væselhalene. I år skal vi tidligere i gang, så vi ikke løber en risiko for, at væselhale når at sætte frø. Vi tilsætter lidt rød farve, så er det let at se, hvor langt vi er kommet«, siger Peter Friderichsen.

Laue Skau ser et behov for at slå til mod italiensk rajgræs på alle punkter. Det er især foragre og markhjørner, hvor der findes italiensk rajgræs.

»Vinterhvede-foragre med italiensk rajgræs har jeg i år nedvisnet og sået til med vårbyg, men jeg er blevet klar over, at vi skal tage italiensk rajgræs meget alvorlig. Så i år vil jeg også følge op med slåning og lugning«, siger Laue Skau.

Entest af hans rajgræs sidste år viser, at planterne er resistente.

»Indtil nu har jeg ikke haft problemer med at bekæmpe rajgræs, men det er klart, at vi nu skal have lagt om. Så jeg håber meget, at vi med IPM finder en strategi, så det ikke går helt galt«, slutter Laue Skau.

Rådgiverens råd:

Man bør afslå eller nedvisne de områder i marken, hvor ital. rajgræs har taget over

Igen i år oplever Finn Olsen, at italiensk rajgræs i nogle marker tager helt overhånd. Ofte er der tale om resistente bestande.

»Vi har flere steder fået nedvisnet og sået om med en vår-afgrøde og kan kun opfordre til at få stoppet opformeringen så meget som muligt ved at afslå eller nedvisne områder i marken, hvor rajgræsset har taget over«, siger Finn Olsen.

I det sønderjyske område har resistens udvikling og opformering af italiensk rajgræs nå et niveau, hvor landmænd nu er nødt til at have en plan for at få styr på græsukrudtet. Det gælder ikke alene italiensk rajgræs, men også væselhale.

»Det er ikke gjort i et nuptag med et par år med vårbyg og derefter et år med vinterraps, hvor vi kan bekæmpe græsset med Kerb. Jeg har oplevet en mark med vinterhvede, som måtte høstes som helsæd på grund af en voldsom bestand af italiensk rajgræs, selv om der forud for høsten var saneret med to års vårbyg efterfulgt af vinterraps, hvor der blev brugt Kerb«, fortæller Finn Olsen.